

С Т А Н О В И Щ Е

относно: конкурс за доцент по
3.6 право (криминалистика)
обявен от СУ „Св. Климент Охридски“
ДВ бр. 24 от 17 март 2023г.

кандидат: гл. ас. Искра Владова - Недкова,
доктор по право

рецензент: проф. Лазар Георгиев Груев
доктор на юридическите науки

В ДВ бр. 24 от 17 март 2023г. е обявен конкурс за доцент по криминалистика в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. В законоустановения срок документи за участие е подала единствено Искра Владкова Владова - Недкова, главен асистент в катедрата по наказателноправни науки на ЮФ, доктор по право.

Искра Владова-Недкова постъпва на работа като преподавател по криминалистика в катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от учебната 2011/2012г. Понастоящем е и хоноруван преподавател по криминология в Нов български университет от учебната 2021/2022г.

През 2017г. в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ ѝ е присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право /криминалистика/ след публична защита на дисертационен труд на тема **„Методика за разследване на престъпления, свързани с наркотици“**.

Тя има добър професионален опит в разследването на тежки престъпления в Отдел „Досъдебно производство“, Сектор „Разследване на криминални престъпления“ в периода от 2007 до 2011г., на длъжност разследващ полицай. Има и няколко награди

от министъра и главния секретар на МВР за постигнати високи успехи в работата.

На първото си заседание, след задълбочен преглед на документацията по конкурса, научното жури единодушно стигна до заключение, че гл. ас. д-р Искра Владова – Недкова покрива минималните изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности, уредени в ППЗРАСРБ и въз основа на това **се допуска** до участие в конкурса за заемане на длъжността „доцент“ по 3.6 Право (криминалистика).

С кандидата нямаме съвместни публикации, нито са налице други основания за конфликт на интереси. Познавам я като преподавател и колега от катедрата, както и от публикуваните от нея научни съчинения.

Винаги съм споделял разбирането, че преценката за качествата на един кандидат в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ следва да обхваща в тяхната цялост уменията като преподавател; научните съчинения, с акцент върху хабилитационния труд; както и дейността на кандидата извън тясно научната и преподавателска дейност като – участие в конференции, работни групи, форми на „извънкласна“ дейност и други.

Искра Владова е добър преподавател, който грижливо подготвя и поднася с вещина съответната материя в семинарните и лекционни часове пред студентите. Особен – и добър – акцент в преподаването при нея е практически ориентираното изложение, наситено с добре подбрани примери от практиката, за което в немалка степен способства предишния ѝ опит като разследващ полицай в системата на МВР. Като характер тя е спокоен, уравновесен човек, на пръв поглед дори твърде сдържан и прибран. Всъщност тя умее да слуша другия, не прибързва със заключения, не се стреми непременно да наложи своето мнение, но когато е необходимо го отстоява убедено и последователно. Това са качества, които прилягат на преподавател в Юридическия

факултет и които – нека ми позволи да я посъветвам – следва да запази и занапред.

За участие в конкурса кандидатът Искра Владова представя една монография и пет научни статии. Убеден съм, че почитаемите рецензенти ще ги анализират в подробности, поради което ще направя само един по-общ извод, а именно, че научната продукция като цяло е ориентирана към изключително актуални, към теми „в развитие“, а именно – разследването на престъпления, свързани с наркотици и компютърната престъпност, което значи, че те и за в бъдеще ще занимават автора, което всъщност препоръчвам, защото динамиката в тези две области е впечатляваща.

Хабилитационният труд – монографията **„Разследване на компютърни престъпления“** е сериозно научно съчинение, посветено на много важен въпрос в областта на наказателноправните науки. В доктрината компютърните престъпления са предмет на изследване и анализ както от гледна точка на материалното и процесуално наказателно право, така и от криминологията и криминалистиката, при това навсякъде по света поради глобалният им характер. Това е предопределено от значението, ролята и мястото на компютрите и компютърните технологии в живота на съвременния човек и едва ли ще е пресилено да кажа, че всъщност вече е невъзможно (или поне много трудно) да си представим която и да е сфера от живота си без тях. В този смисъл темата е непреходно актуална, ще бъде такава и занапред и дори, с оглед динамиката на тези обществени отношения, актуалността ѝ ще се усеща все по-осезаемо. Това е логично. Ако не можем да си представим живота без компютри, ако те навлизат така брутално във всяка една сфера, ако усъвършенстването им вече е въпрос не на години и месеци, а просто на дни, то ясно е, че и посегателствата в тази сфера, включително престъпленията, ще се множат с геометрична прогресия. И от гледна точка на превенцията и борбата с тях спокойно можем да кажем, че сме свидетели на

своеобразно надбягване между извършителите и хората, призвани да ограничават тези негативни явления. А това изисква подготовка, основана на знания, умения и компетентност, част от които е и научното разработване на проблематиката. Това е първият и голям принос на Искра Владова.

В разработката личи ясното разбиране на автора за комплексния характер на изследването. Ето защо – съвсем логично – в началото са включени освен по-общи (но задължително необходими) части посветени на: терминологията (не само законовите определения, но и тези, научно обосновани и практически използвани); историята и общата характеристика на компютърните престъпления; така също и характеристиката им от гледна точка на наказателното право, криминологията и криминалистиката. Тук проличава доброто владееене на материята относно отделните съставляващи, разбирането за неотделимата връзка между тях и тяхната взаимоотношеност. Впрочем, това е поредното доказателство за връзката между науките в наказателноправната сфера, съществуващи самостоятелно, но тясно преплетени, графично казано както олимпийските кръгове, образуващи своеобразно цяло.

Много са научните приноси и във втората и третата глава на съчинението. Сигурен съм, че те подробно ще бъдат систематизирани от рецензентите, но ще кажа, че основно тяхно достойнство е връзката им с практиката. По този начин съчинението не остава единствено на плоскостта на теоретичните разсъждения, а на тази база допринася за подобряване ефективността на практическите действия по разследването. Така е и по отношение на изложението относно следите (техните видове и особености); доказателствата; изграждането на следствените версии; особеностите при огледа, разпита и редица други. В основата на тези добри постижения стои ясно осъзнатата от автора специфика на компютърните престъпления и произтичащата от нея по необходимост специфика при осъществяване на разследването им.

Съществен принос са и направените в края на съчинението предложения *de lege ferenda*, които са солидно аргументирани и които възприемам изцяло.

Ще направя една основна забележка, която е същевременно и препоръка. Става въпрос за предмета (обхвата) на съчинението. Още в началото авторът ясно посочва традиционното за англоезичната литература разграничение между компютърно престъпление, престъпление, свързано с компютри, престъпление в сферата на високите технологии, дигитално престъпление и киберпрестъпление (с. 7). По нататък тя коментира възприетото и у нас разграничение на същински и несъщински компютърни престъпления и анализира техните особености, като декларира, че предмет на представената разработка са единствено т.нар. същински, уредени в глава девета „а“ на Наказателния кодекс (с. 52). Разбира се, право на всеки автор е сам да избере докъде ще разпростре изследването си. Тук обаче авторът трябваше да се обоснове по-подробно. Защо възприема този подход? Дали той се основава на статистически доказано преобладаващо „надмощие“ (превес, повече на брой и по-често извършвани) на същинските компютърни престъпления или пък на показани в практиката по-големи затруднения в хода на тяхното разследване. Вярно е, че авторът посочва своето разбиране и твърди, че например тактиката при разследването на едно, според нея, несъщинско компютърно престъпление каквото е „компютърната измама“, стои много по-близо до престъплението измама, отколкото до компютърните престъпления (с. 52-53). Дали това е така обаче? Поне за мен са необходими повече и по-убедителни „доказателства“ в тази насока или поне заявление от автора, че подобни престъпления ще бъдат предмет на друго, отделно съчинение, защото мисля, че особеностите на компютърната измама (като пример), включително особеностите при разследването, го доближават повече до компютърните престъпления, отколкото до „обикновената“ измама. И още нещо. Поставя се въпрос дали

казаното относно криминологичната характеристика (с. 70 – 82) не е именно в подкрепа на твърдението, че близостта между същински и несъщински компютърни престъпления, особено що касае тяхното разследване, е доминираща над техните различия, доколкото при определянето им самият автор твърди, че това са престъпления, „при които компютърна система или компютърни данни са средство или предмет на неправомерна дейност“ (с. 70); и по-долу: „Обществената сфера, която е в най-висока степен застрашена от тях – е икономиката, а за постигане на нейната цел – реализиране на печалба биват използвани компютърни системи и специалисти, които променят собствеността на огромни парични ресурси по електронен път.“ Видно е, че в тази си част разработката акцентира всъщност на нетипичните (несъщински) компютърни престъпления и на мен това ми се струва съвсем логично.

Фактът обаче, че тази позиция на автора предизвиква дискусия, сам по себе си е положителен и аз ще очаквам за в бъдеще позицията на Искра Владова по този въпрос.

Като вземам предвид казаното относно преподавателските, научни и организационни качества на кандидата давам обща положителна оценка и следното

Заключение: Цялостната научна и преподавателска дейност на кандидата и в частност представеният хабилитационен труд ми дават основание да гласувам в полза на решение, с което научното жури да предложи на Факултетния съвет на Юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ да избере гл. ас. **Искра Владова – Недкова**, доктор по право, за доцент по 3.6. право (криминалистика) в обявения в **ДВ бр. 24 от 17 март 2023г.** конкурс.

29 май 2023 г.

проф. Лазар Груев